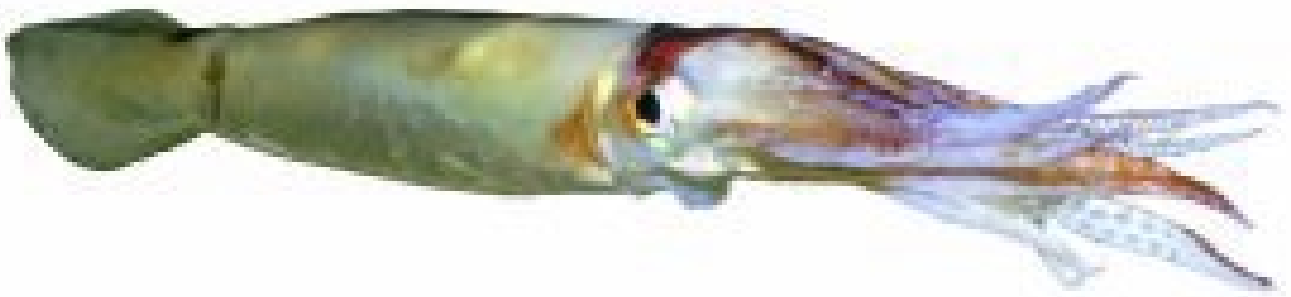
 Vi har fått ny nettside! Er det noe du ikke finner eller noe du synes vi bør endre? Kontakt nys@forskningsradet.no

Underlige geléballer

Kjempeblekksprut? Eller gamle hoppeballer!? Hva er det egentlig som skulper under havoverflaten?

Av Grethe Brandsø/NTB | Publisert 22.01.2020 | Oppdatert 05.02.2020

Del | Last ned

Sørlig kortfinnet tiarmet blekksprut. Foto: NTB Scanpix.

For et par år siden ble det funnet flere rare «geléballer» langs kysten av Norge. Disse ballene lå og duvet nede i sjøen. De var store – omtrent en meter i diameter – og ingen var sikre på hva det egentlig var. Havforskerne fikk mange forslag. Kunne det være havfrueegg? Kanskje det var utenomjordiske skapninger! Eller var det gamle hoppeballer som var slengt i sjøen?

Men de mystiske geléballene skulle vise seg å være noe helt annet.

– DNA-analyser forteller oss at de er blekkspruteegg, opplyser forsker Haldis Ringvold i Sea Snack Norway til Nysgjerrigper.

– Vi har hørt om slike geléballer tidligere, og vi har jo hatt en mistanke om det kunne være blekkspruteegg. Men geléball-funn er sjeldne, og ingen har klart å ta prøver av dem – før nå, forteller Haldis.

Geléballene fungerer omtrent som barnehager. Foto: Erling Svensen/Ocean Photo

Brusflaske til laboratoriet

Det var to dykkere som til slutt klarte å knipe løs en bit av en geléball. Dykkerne hadde tilfeldigvis oppdaget en geléball i sjøen under et dykk.

– Den ene dykkeren hadde med seg en halvliters brusflaske. Han klemte ut innholdet i flasken i vannet, og satte så flasketuten inntil geléballen, forteller Halldis.

På den måten ble en bit av den store geléballen sugd inn i flasken. Og dermed kunne dykkeren forsyne forskerne med en bit geléball – en såkalt vevsprøve – som kunne gentestes.

Kokong

Nå når du har lest dette, lurer du kanskje på om det er lurt å fortsette å bade i sjøen? Det må jo være snakk om gigantiske blekkspruter, siden de legger så store egg?

– Nei da, slapp helt av, beroliger Gro van der Meeren. Hun er biolog ved Havforskningsinstituttet i Bergen.

– En geléball er ikke ett stort egg. Ballen er derimot en beskyttende kokong for hundretusenvis av bitte små egg som ligger inne i «geleen», forklarer hun.

Eggene klekkes etter hvert til knøttsmå larver. Og når disse miniblekksprutene kan klare seg selv, bryter de ut av den beskyttende geleen.

– Geléballene fungerer omtrent som barnehager, forklarer Gro.

Runde såpebobler

Blekkspruten som har lagt eggene – og laget gelé-barnehagene – har det vitenskapelige navnet *Illex coindetii*. På norsk kaller vi den «sørlig kortfinnet tiarmet blekksprut». Den er kjent fra Norge i nord til Middelhavet og Afrikas kyst i sør. Og denne blekkspruten er ikke mer enn cirka en halv meter lang. Eller nesten en meter fra armspiss til armspiss, hvis den strekker ut armene.

– Det er derfor geléballene blir runde og cirka en meter i diameter, avslører Gro van der Meeren. Hun forklarer:

– Blekkspruten bruker armene som et slags stativ og «blåser opp» geléballen, sannsynligvis med munnen. Omtrent som den ville blåst opp en såpeboble! Så fyller den geléboblen med egg.

Hav og vann

Livet på jorda

Fisk og dyr i vann

Nyeste om fisk og dyr i vann

Verdens nordligste korallrev

Publisert: 05.02.2020

Lesekroken: Undervisningsopplegg til "Verdens nordligste korallrev"

Publisert: 26.01.2020

Underlige geléballer

Publisert: 22.01.2020

[Se flere artikler](#)

